

Innhold

Forord	5
Forord til 2. utgave	6
Innledning	11
Oppbygning av boka	13
Kapittel 1	
Hva er et menneske?	15
Celler, vev og organer	16
Arv og miljø	17
Kapittel 2	
Livsmestring	19
Avgjørelser og problemløsning	20
Kreativitet og kritisk tenkning	22
Kommunisere og forholde seg til andre	23
Selvbevissthet og empati	24
Håndtere og regulere følelser og stressmestring	26
Kapittel 3	
Organer og organsystemer	29
Øret og hørsel	29
Øyet og lys	38
Smak og lukt	49
Sirkulasjonssystemet	50

Kapittel 4

Mat og kosthold 57

Karbohydrater 57

Fett 60

Protein 60

Vitaminer og mineraler 61

E-stoffer 62

Vann 63

Antioksidanter 64

Ulike retninger - hvem kan vi stole på? 64

Hvordan er norske barns kosthold? 66

Betydningen av et sunt kosthold for barns fysiske og mentale helse 68

Måltidene i barnehagen 69

Barn med ensidig kosthold 72

Hygiene ved tilberedning og servering av mat i barnehagen 74

Ønsker fra foreldre med annen oppfatning enn retningslinjene 75

Matintoleranse og matallergi 77

Varm mat? 78

Overvekt og fedme 79

Hvordan hjelpe barn som er overvektige? 80

Noen hverdagsforestillinger om kosthold og slanking 81

Hvorfor blir noen overvektige mens andre holder seg slanke? 85

Kapittel 5

Hygiene 88

Smitte 88

Smittekjeden 89

Immunsystemet 91

Vaksine 93

Håndvask 94

Hoste- og nysehygiene 95

Renhold 95

Bleieskift og toalettbesøk 96

Uteområdet 96

På tur 97

Kontakt med dyr 98

Hygienehypotesen	98
Smittsomme sykdommer - kan barnet gå i barnehagen?	99
Søvn og hvile	102
Kulde	104

Kapittel 6

Ulykker	105
Forebygging av ulykker	105
Rutiner ved skade	108
Førstehjelp	109

Kapittel 7

Inneklima	113
Støv	113
Gasser	113
Temperatur	114
Luftfuktighet	114
Belysning	115
Støy	115
Stråling	116

Kapittel 8

Astma og allergi	118
Allergi	118
Astma	120
Foreldresamarbeid i forbindelse med astma og allergi	120
Informasjon til ansatte og besøkende i barnehagen	120
Forebygging av allergi og astma i barnehagen	121

Kilder	123
---------------------	-----

Figurliste	134
-------------------------	-----

Stikkord	135
-----------------------	-----